

jobb színészeket, elismerte, hogy jobbak s ügyekezett tőlök tanulni. Víg és komoly szerepekre egyaránt alkalmas, a színpadon magát honn találja, beszéde érthető és értelmes, mi nem épen olly minden napi dolog, hogy dicséretére ne válnék". (21. szám, 666. old.) Ez évben megfordul Egerben is. Abday Sándor tagja volt, vele 1847-8 telén Győrött működött. 1854-ben Keszy József tagja volt, majd 1857-ben Kétszery József társulatánál találjuk. A „Hölgyfutár” ez év ápr. 2-iki számában ekkor ezt írja róla: „Arcában is megvan az, mi egy jó színész főkeléke, hogy t. i. alkalmas az indulatok változó rohamainak kifejezésére. Szerbényi a társaságban legtöbb színpadi otthonossággal bír.” 1858 nov. havában Pázmán Mihály szabadkai színházának egyik elismert tagja. A „Napkelet” (750. old.) ekkor szintén dicsérettel halmozza el: „Értelmes színész”, — mondja a kritikus, de hozzáteszi leplezetlenül, hogy „ugyanazért megvárnók, hogy szerepeit megtanulva álljon fel a színpadra”. — 1859-ben Kecskeméten működött.

Szerdahelyi József, színész, sz. 1804 márc. 9. Hódmezővásárhelyen. Otthon tanulgatott, később tanulmányai folytatása végett Nagyváradra vitték. Itt ismerkedett meg a színésszettel s ennek az ismeretségnek tulajdonítandó, hogy iskolái elvégzése után nem a biztos kenyeret adó hivatalnoki pályára lépett, amint azt szülei szeretnék volna, hanem beállott színésznek, ami pedig akkor a lenézéssel, megvetéssel és sokszor a koplalással volt egyjelentésű. Igen sokoldalú ember volt, s így belőle minden kített: mint drámai színész, énekes, zeneszerző, műfordító, színrealkalmazó, rendező, egyaránt fényesen megállotta helyét. Zenei tehetsége már tanulókorában feltűnt, a gitáron és fuvolán — kora divatos hangszerein — már ekkor kitűnően játszott. Korán kitűnt utánzóképesége is, főleg komikus alakok mimelésével. Mikor a színészekhez csatlakozott, eleinte csak a zenekarban jutott szerephez, később a színpadon is kezdték foglalkoztatni, majd a tagok ének- és zenetanítója s végül a Nemzeti Színházhoz kerülve az opera-eladások lelke lett. Mint

zeneszerző kevés eredeti művel dicsekedhetik, de átírásaival mégis nagy befolyást gyakorolt a nemzeti zenére. 1839-ben szerkesztette s részben maga írta a „Ludas Matyi” zenéjét. 1842-ben a „Nagyidai cigányok”-hoz és az „Ördög naplójá”-hoz írt kísérő zenét. 1843-ban az első magyar népszínműnek, „A szökött katoná”-nak zenéjét állította össze. 1844-ben „Az ezred leánya” c. operából színművet csinált s eredeti zenét írt ahhoz. 1847-ben a „Csikós”-hoz, 1849-ben a „Liliomfi”-hoz, 1850-ben a „Bányarém” és „Házassági három parancs” c. darabokhoz írt zenét. Vidéki működése alatt alig volt darab, melyhez egy-két dalocskát ne írt volna. Utolsó műve négy kardal a „Vid” c. drámához. 1840-ben nagy sikerrel adták elő „Tündérlak” c. 2 felvonásos operáját, mely a Nemzeti Színház megnyitása óta a második eredeti opera volt, s amelynek értékes szerepe volt a megszületendő magyar opera útjának előkészítésében. Ezenkívül több népdal, mint a „Cserebogár”, „Mariskám”, „Hortobágyi pusztán”, „Rákosi dal” az ő zongoraátiratában jelent meg. Egressy Béni dalait is rendszerint ő írta át zongorára. — Mint színész főleg groteszk, komikus, buffó-szerepkörökben volt kiváló, anélkül, hogy valaha is „aljas lett volna, vagy színfalszagga tásra vetemedett volna” (Szász K.). A „Szevillai borbély” Figarója, a „Bájital” Dulcamará-ja, vagy a „Fekete dominó”-beli szerepében nemcsak mint énekes, de mint színész is kiváló volt. Mint ember kedélyes, nemesszívű, szeretetreméltó s elmés volt. 1851 február 18-án halt meg. Korai elhunytá nagy veszteséget jelentett a magyar színművészetre.

(Diósszilágyi Sámuel dr.)

Szerdahelyi Kálmán, színész, Sz. József fia, sz. 1829 febr. 16-án, Miskolcon, megh. 1872 nov. 14-én, Nagybánán. Atyja szigorúan nevelte és nem akarta, hogy fia színész legyen, még azt sem engedte meg, hogy színházba járjon. Kolozsvárt, Kassán, Pesten járatta iskolába, de bizony a „tiltott gyümölcs” nem hagyta nyugodni. Egy iskolai ünnepléskor, mint „Szapáry Péter” szerepelt, olyan sikerrel, hogy tanárai min-